Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5444 — 1903 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 22 4 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1904 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ — 15 ՇԷՎՎԱԼ 1321 — Ի. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5444

در علیه ده غلطه ﴿ آره‌ول ﴾ غزته‌سی ادارة‌خانه‌سنده

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանցօ Փողոց Թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 դրս
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Յր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20

ԳԱՒԱՌԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՕՐԻՆԱԿ

Բոլոր ազգարի ծանօթ է թէ մայրաքաղաքներէ տրուած օրինակներուն է որ կը հետեւին գաւառները, ընկերային կարգ ու սարքի ամէն ճիւղերուն մէջ, բարոյական, մտաւորական, նիւթական եւ արհեստական հանգամանքներով։ Այդ օրինակներն ալ կը տրուին զանազան միջոցներով, որոնց մէջ գրքի եւ լրագրի ձեռքով տրուածները աննշան եւ անկարեւոր բաժին մը չեն կազմեր։ Մեր հասարակութեանը վրայ խօսելով մանաւորապէս, լրագրութեան ազդած օրինակը ամէնէն աւելի զօրաւոր է, զի գաւառացիք ընդհանրապէս մայրաքաղաքի պարբերական մամուլին ու գրական արտադրութիւններէն է որ կը ծծեն իրենց մըտաւոր ու բարոյական սնունդը, եւ կը սովորին իրենց գիտական ու արհեստական ծանօթութիւնները։

Այս պատճառով ահա Կ. Պոլսոյ հայ լրագրութեան վրայ կը ծանրանայ մեծ պարտք մը, այն է բարի օրինակ հանդիսանալ գաւառացիներուն։ Իրա՛ւ, լրագիր կարդացողը միայն գաւառացիները կամ գաւառներու մէջ բնակողները չեն, եւ անոնց համար չէ որ կը հրատարակուին պարբերական թերթերը կամ հանդէսները, քանի որ մեծ ու կարեւոր թիւ մը կը կազմեն նոյն իսկ Կ. Պոլսոյ ընթերցողները, բայց ստոյգ իրողութիւն է նաեւ թէ մայրաքաղաքացիներէն աւելի գաւառացիներն են որ կ'ազդուին զգալապէս օգտակար հրատարակութիւններէն, մանաւանդ բուն իսկ գաւառներէ բնաւ դուրս չելլող դասակարգին պատկանողները, որոնք տպուած գրութեանց վրայ պատգամի գաղափար ունին եւ կը կարծեն թէ ի՛նչ որ տպագրութեամբ լոյս տեսած է, հարկաւ ուղիղ եւ անսխալ է։

Բնական է թէ նոյն կոյր հաւատքն ու վստահութիւնը չեն ունենար մամուլին կեդրոնը ընակողները, որոնք դիւրութիւն եւ առիթ ունին տեսնելու գրողներուն անձերը, ճանչնալու անոնց գրութեան ոգին եւ շարժառիթը եւ իմանալու անոնց ընդհանուր արժէքը։ Գաւառի ընթերցողը այս դիւրութիւնը չունենալով՝ չկրնար թափանցել իւրաքանչիւր գրողի ներքին դիտումին եւ գրութեան բուն իմաստին, այլ ամէն գրչի եւ ածը անկեղծապէս սրտէ բխած համարելով՝ կալ կու տայ միամիտ պարզութեամբ եւ ըստ այմմ կը կաղապարուին իր միաքն ու հոգին, նկարագիրն ու գաղափարը։

Ասկից դիւրին է հետեւցնել թէ, տրուած օրինակը եթէ բարի ըլլայ, անոր յարմը եւ համակերպութիւնը բարի արդիւնք կ'ունենայ, եթէ հակառակն է, ընականաբար հետեւանքն ալ անոր համապատասխան կը դառնայ, իբր արդասիք տրուած օրինակին ազդեցութիւնը։

Արդ՝ քանի որ այս այսպէս է, Կ. Պոլսոյ հայ պարբերականներուն պատասխանատուութիւնն ալ նոյն համեմատութեամբ մեծ է։ Հետեւաբար պէտք է որ իւրաքանչիւր թերթ նկատի ունենայ թէ ինչ որ կը գրէ, ինչ գաղափար որ կը յայտնէ, օրինակ ըլլալու պիտի ծառայէ, այն է բարոյացնելու կամ վնասելու, բուժելու կամ գայթակղեցնելու։ Վրան բաց լսիրը դրուածները, թարգմանածոյ կամ հեղինակութիւն, սկեպտիկ ոգի ներշնչող ասացուածքները, հետեւողութիւն կամ ինքնուրոյն արադրութիւն, անսանձ եւ անձահ վիճաբանութիւնները, անվայել եւ անպատշաճ ոճեր ու բացատրութիւններ, բարեկրթ լեզուի եւ վարմունքի դէմ մեղանչումները, իմաստակ ու տգէտ գաղափարի արտայայտութիւնները եւ զանազան փաստաբանելու յաւակնութիւն ու անպակաս ջանքերը ու բոլոր ասոնց նմանող արարքները արձագանգ կը գտնեն ամէնէն հեռաւոր գաւառի անկիւնները եւ կամ տան իրենց յոռի պատգամները։ Դէթ խնայելու է միամիտ ընթերցողները, եւ գայթակղութեան առիթ տալէ զգուշանալու է։

Նոյնպէս միտ դնելու է որ լրագիրները միայն Կ. Պոլսոյ ընթերցողներուն համար չէ որ կը գրուին. երբեմն կան այնպիսի մանրամասնութիւններ որ կրնան հետաքրքրել փոքր ինչ Կ. Պոլսոյ ընթերցողները, բայց դուրսի ընթերցողներուն համար բնաւ կարեւորութիւն չունին ու պարզապէս ձանձրոյթ կը պատճառեն. այդպիսի ուեւորդաբանութիւններէ ըզգուշանալու, գեղեցիկ օրինակ տալու է։

Համառօտելով մեր ըսածները՝ եզրակացութիւնը սա է թէ լրագրութիւնը ո՛րչափ լուր տալու, հետաքրքրութիւն յաղեցնելու, մտաւոր ու արհեստական ծանօթութիւններով հասարակութեան միտքը ճոխացնելու պաշտօնը ունի, այնչափ ալ կրթիչ ու հրահանգիչ դեր կատարելու կոչում եւ պարտականութիւնը ունի, ուստի պէտք է որ ամէն բանէ առաջ փոթ տանի գեղեցիկ ու բարի օրինակ տալու, մանաւանդ գաւառի ընթերցողներուն, որոնք աւելի շատ կ'ազդուին, ինչպէս ըսինք, լրագրական հրատարակութիւններէ, անոնց լեզուէն, ոճերէն եւ բացատրութիւններէն, եւ զանոնք կ'ընդօրինակեն անզգալաբար եւ կ'իւրացնեն մեքենաբար։

ՕՈՒՍԱՆ.

ՕՐՈՒԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍՆԵՐ

ԲԱՆՏԱԼԱՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր նոր սերունդին մէջ տարածուած է տեսակ մը լիմար գաղափար, որով կը կարծեն թէ պանդիտութեան ելլելով պիտի կրնան քանի մը տարիէն հարուստ վերադառնալ իրենց ծննդավայրը։ Ասոնց օրինակները հոս շատ ունինք աչքի առջեւ։ Կը մեկնին, երկար տանէն ի վեր խնայած փոքրիկ գումարը ճամբու ծախք ընելով։

Կ'երթան մղձաներով հեռու անծանօթ երկիրներ, շատեր սեղական լեզուն կամ հոն անցնող արհեստ մը չեն գիտեր, ու իրենց երազածին բոլորովին հակառակը կը գտնեն ամէն բան։ Շատ անգամ ընտանեկան խնամքներէ զուրկ, հիւանդանոցներու անկիւնը կը մեռնին, իրենց վարած ապօրինի կեանքին հետեւանքով կամ առած սնունդին նուազութենէն։

Շատեր ուրիշ մէջոց չունենալով ապրուստ ճարելու, հոն հաստատուած Հայերու վրայ բեռ կ'ըլլան, կամ կը սոփսուին օրական 2-3 ֆրանքի փոխարէն վրտանգաւոր կամ մաղեցուցիչ աշխատութիւններ ընել։ Կը զգան իրենց գործած սխալը, բայց շատ ուշ է, ու բաւական դրամ չունին ծննդավայր վերադառնալու համար։

Դժբաղդաբար ասոնց հոլլին մէջ կը նշմարուին տակաւին անփորձ պատանիներ, որոնք բարոյականի տեսակէտով ազատ քաղաքներու մէջ շատ շուտ կը գայթակղին, կը մոռնան ծնողք ու ազգական, պարտք եւ իրաւունք, ու իրենց կեանքի ամէնէն թարմ եղանակը անցնելով հանոյքներու եւ զեղուղութեանց մէջ, 40-50 տարեկան հասակնուն, ա՛լ լափրցած, կը վերադառնան, շատ չնչին գումարով, զոր քանի մը տարուան մէջ ուսելով, դժբաղդ ծերութիւն մը կը դիմաւորեն։ Ես խորհուրդ կուտամ ասոնց որ հանդիսա կենան իրենց տեղը, ու փոքր վաստակը բաւ համարեն։

Մէկը գիտեմ որ դրամ չհնելու մարմաջով Անգլիա գնաց, ու չոգենաւի մը մէջ պաշտօն դտաւ։ Մէկուկէս տարի է որ ծնողքը տեղեկութիւն չուտի իր որդւոյն վրայօք։ Ի՞նչ եղաւ, մեռա՞ւ, անյայտացա՞։ Ասիկա իր հայրն ալ չգիտեր։ Երեւակայեցէք այդ ծնողքին վիշտը...

Ուրիշ մը գիտեմ որ Ամերիկայի միլիոնաւոր տարիներու պատմութենէն երեւակայութիւնը բորբոքած նպարավաճառի համեստ կրպակը վաճառեց ու ճամբու ծախք ընելով Նիւ Եորք մեկնեցաւ, թողլով իր դեռատի կինը ու տղան։ Հոն հասնելէն երկու շաբաթ յետոյ Նամակ մը գրած է իր աղգականներուն, որոնցմէ թախանձագին կը խնդրէ, որպէս զի 10-20 ոսկի ճարելով ղրկեն, վերադառնալու համար, որովհետեւ աշխատութիւնը տաժանելի, վարձատրութիւնը նուազ, ծախքը սեղը ըլլալուն, չկրնար ապրիլ եղեր։

Տրապիզոն ԵՐ. Մ. ՃԻՒՃԷՐԵԱՆ

ՔԱՖԷԱՐԻՆ ՄԷՋ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Դպրոցէն դեռ նոր չրջանաւարտ եղած երիտասարդ փաստաբաններ, ամէն օր, մէկ քանի ընկերներով, ժողովին փակուելէն յետոյ, սովորութիւն ունէին գարեջրատան մը մէջ հաւաքուելու։ Այն դարեջրատան միակ յատակարդները գրեթէ մենք էինք, եւ ամէն օր հոն՝ կարեւոր դատերու եւ խուժդուժ ոճիրներու վրայ էր որ երկար վէճաբանութիւններ կ'ունենայինք։ Կը դատէինք, կը վերաքննէինք, կը բեկանէինք վճիռը։ Ճշմարիտ դռնփակ դատարան մը էր։

Մեկուսի, հեռու մեր աղմկարար սեղանէն, անձ մը ամէն օր միեւնոյն տեղը կը նստէր։ Ի վերջոյ մեր ուշադրութիւնը դրաւած էր ան։

Դեղադէմ, կոկիկ հագուած եւ աղնիւ մէկն էր, տարամ շարժուածք մը ունէր. եւ ապուշ նայուածք մը՝ իր արեւանունքներուն ուռուցքին մէջ։

Անիկա բան մը ըսել եւ տեսնել չէր թուեր. միայն բերանը կը բանար՝ տկար, գինովի ձայնով մը ապսէնթ մը ուղելու համար, եւ ապսէնթերը կը կուտակուէին իր առջեւ։

Օրին մէկը, երբ մենք տաք խօսակցութեան մը բռնուած էինք նոր մարդասպանութեան մը վրայ, յանկարծ տեղէն ելաւ մօտեցաւ մեզի եւ ըսաւ.

—Պարոններ, ես ալ նմանապէս ձերբակալուած էի իբր մարդասպան...։

Մեր միտքէն սա մտածումը անցաւ։

—Խ՛նդ մը է։

Ինքը մեր մօտը նստած էր։ Աչքերը կը շողային։ Առաջին անգամ ըլլալով՝ աչքերուն մէջ նշմարեցի ուշիմութեան նշոյլ մը։ Մեր կասկածները դուրակեց անուշ, որովհետեւ փութով աւելցուց.

—Խնդ կը կարծէ՞ք զիս, ոչ, խելքս գլուխս է եւ եթէ այսօր խօսիմ, պատճառը սա է որ մինակ եմ, վիշտերս մտքիս մէջ ծամծելէ կը ձանձրանամ։ Պատմութիւնս գոհէկ եղելութիւն մըն է, մոկ մի ընէք, եթէ կը ձանձրացնէ ձեզ։

Ամուսնացած էի խիստ դեռատի կնոջ մը հետ զոր կը պաշտէի։ Աքանչելի արարած, քնքուշ, նուրբ, Թաւշանման մորթ մը ունէր, խարտեշ ծիւ ծիւ մազերով, եւ ի՛նչ աչքեր, կապուտակ, լայն, տամուկ, թակարդող եւ հրապուրիչ աչքեր։ Առանց դրամ առնելու ամուսնացայ հետը. ես ալ հարուստ չէի, այնպէս որ բաւական փոքրիկ խնայողութիւն մը կ'ընէինք։

Ութը տարուան միջոցին երջանիկ ամուսնութիւն մը անցուցինք։ Ութը տարիներ, երբ կը մտածեմ այդ երջանիկ կենակցութեան վրայ... Իրիկուն մը Օրէբա պիտի երթայինք. հօրեղբօրորդիներէս օթեակ մը չնորհուած էր ինծի։

Անոնք հրաւիրած էին նաեւ իմ մտերիմներէս Բօլ Վէռնէն։ Հազուադէպ զբօսանք մըն էր սա։ Կինս ամբողջ օրը ուրախ էր։ Բայց ճաշէն քիչ մը առաջ անուսիկ թէ ի՞նչ ըսաւ.

«—Գլուխս կը ցաւի, ղղացաւութիւն մը ունիմ։ Թատրոն չպիտի երթամ։»

Այն տեսն նշմարեցի իր կարմիր այտերը, պայծառ աչքերը. իր ջղային շարժումները։

«—Ի՜հ լա՛ւ. ես ալ քեզի հետ պիտի մնամ,» ըսի բոլորովին մատանի։

Շնորհալից կերպով բողոքեց. իս այս հանոյքէն զրկել չէր ուզեր, հօրեղբօրորդիներս շատ պիտի նեղանային եւ այս տէնը աննշան ղղացաւութեան մը համար էր։ Կը մտածէի թէ անմիջապէս վրայ պիտի նստէր կրակին առնիւնը, ապա կանուխ մը պիտի պառկէր, եւ վաղը չպիտի երեւէր այլեւս։ Այնքան ընդդիմացաւ որ վերջապէս թատրոն գացի մենակ։

«—Բայց, ըսի, մինակ մի մնար, եւ քովդ պահէ սպասուհին, մինչեւ որ ես վերադառնամ։»

Խնդալ սկսաւ։

«—Պէտք չկայ սպասուհին տրթնցնել այսքան թեթեւ անհանգստութեան մը համար։ Խե՜ղճ սպասուհին. այդպէս չպիտի ընեմ։»

«—Դուն պիտի սիպուհս ելլել դուռը բանալու համար։ Եկու տես որ դուռին երկրորդ բանալին ալ կրանցուցիր այսօր։»

«—Այո՛, շատ ձախող բան մը եղաւ, յարեց, բայց ես դուռը պիտի բանամ, հանգիստ եղիր... Դուն կէս գիշերին չպիտի վերադառնաս։»

«—Այո՛, կէս գիշերին։»

Ան ըսելով Թիկնաթոռի մը վրայ տարածուեցաւ, գլուխը կրկնոցով մը ծածկած։ Դրկեցի զայն եւ մեկնեցայ։

Երբ Օրէբա հասայ, հօրեղբօրորդիներս օթեակին մէջ ինծի կը սպասէին։ Ուշ մնալու յանցանքս կնոջս վերագրեցի։ Պատրուակ մը կարծեցին։ Հասկցայ որ եթէ ես ալ չերթայի, շատ պիտի վնասուէի զանոնք։ Այլիս, իրաւունք ունէր, սիրուն կինս։ Առաջին տարուանէն վերջ նշմարեցի որ Բօլին տեղը պարապ կը մնար։

«—Բօլը չի՞ գար։

«—Ո՛չ, մեղի գրած էր թէ կարեւոր գործ մը արդելք եղած է —եւ հօրեղբօրս որդին աւելցուց չարութեամբ— կարծեմ թէ պարզապէս սրտի գործ մըն է խեղկատակ Բօլին այս ըրածը։

Տրամեցայ իմ բարեկամիս բացակայութեան վրայ։ Սքանչելի երիտասարդ մըն էր Բօլ. սատակ մը, մոլի կենցաղասէր մը բայց զուարթ, հանճարեղ եւ զբօսցուցիչ։ Օրերուն լաւ երգուած ու պարերը ընիր էին, որանց՝ չքեղ. սակայն ես չէի զուարճանար. կինս տունը ձգած ըլլալուս խայթով սիրտս խոցուած էր. ինչ կ'ընէր ան, խեղճ սիրունիկը, տրտմագին, մեր փոքրիկ բնակարանին մէջ առանձին մնացած։ Ի՛նչ անձնասիրութիւն էր իմս։ Երկրորդ արարուածին ալեւս չկեցայ։ Հօրեղբօրորդիներէս հրաման առնելով, ճամպարանքով տուն հասայ։ Ասիկա այն պահն է, երբ երեկոյեան Բարիզը կ'ոգեւորուի, կը վրդովի, կը թընդայ։ Սրճարանները փողփղելով իրենց կրակի եռաներ, կը սփռէին մայթին վրայ մարդոց ամբոխ մը. փայլուն արդուզարդերով կիներ կ'անցնէին։ Եղկ օրը գարեջուր եւ սնգայր կը բուրէր։

Այս վատառողջ կեանքին, անընական հաճոյքներուն, կեղծ ծիծաղին չօլոփումը իմ մէջս արթնցուց ընտանեկան յարկին սէրը։

Զուարճալի տեսիլներ կը տարուբերուէին իմ լիշողութեանս մէջ։ Կ'երեւակայէի կնոջս մէկ ժպիտը, ձայնին մէկ թրթռումը, մէկ շարժումը, իր ծծրակին վրայ գանգուռ մազերուն թրթռացուցած որուն հետ ութը տարի անընդհատ կենակցած էի։ Զեռուան սկիզբը վախայ սկսայ։ Ալիս տնաւոր, լուրջ եւ գրեթէ անտարբեր կ'երեւէր։ Արդեօք զիս սիրելէ պիտի դադրէ՞։ Բայց չուտով, իբր զըղջում, կրկնապատկած էր իր սէրը։ Ամուսնութեան նման տարօրինակ վիճակտնութիւն մը չկայ։ Ամէնէն հաղուադիւտ երջանկութիւնն է եւ երբեմն ամէնէն յուսալի։ Ամէն տեսակ հիւանդի մը պէս, քանի որ բուժումը պիտի յաջողիր ընդհանուր։ Սակայն քիչ մը խարդդելէ յետոյ, աւելի խոհեմութիւն համարեց Արմանի չմացնել Լիւսիի ո՛ւր գտնուիլը։ Կրնար վախնալ յափշտակութեան վայրկեանէ մը։ Եթէ երբեք Արման որոշէր երթալ միանալ Լիւսիի, ինչ պիտի ըլլար հետեւանքը։ Լաւագոյնը զբաղում հայթայթելն էր, որովհետեւ իրենց վարած յուսահատեցուցիչ կերպով միօրինակ կեանքը աղիտաբեր ազդեցութիւն մը կը գործէր Արմանի վրայ։

Իրիկուն մը, ճաշէն յետոյ, ամուսնին թեւէն բռնեց կոմսուհին ու փոքր սրահը տարաւ զայն. հոն, վառարանին անկիւնը նստեցնելով Արմանը, որ կը ծխէր, ըսաւ.

— Ձեր բարեկամներէն մէկ քանի հոգի հրաւիրելու միտք չունի՞ք, օրսրդութեան համար։ Շրջագայութեանս միջոցին, մեծ քանակութեամբ երէ կը տեսնեմ, իսկ դուք առանձին որսալու սովորութիւն չունիք։ Ամէն տարւոյ հրաւիրեալները հիմա զարմանք կը յայտնեն անշուշտ, այս տարի հրաւէր սատցած չըլլալուն համար, իսկ մենք ալ զանոնք չընդունելու ցաւը չենք զգար մինչ։

Դլխի ցնցումներով միայն պատասխանեց Արման, բան մը՝ որուն նշանակութիւնը տարակուսելի էր։ Բայց դիւրաւ կը նշմարուէր թէ այդ առաջարկը խանդավառ ընդունելութիւն մը չէր գտած ամուսնին կողմէ։ Մինա պարտուած չհամարեց ինքզինքը, ու քաղցր թախանձանքով մը յարեց.

— Սկզբան, օտարականներու ներկայութիւնը թերեւս տաղտկացնէ ձեզ, բայց յետոյ կը վարժուիք ու ձեր մտազբաղութիւնները կը ցրուին։

Կոմսուհին, մինչեւ այն տեսն, այդօրինակ ուղղակի ակնարկութիւն մը չէր ըրած Արմանի բարոյական վիճակին։ Լռելեայն հասկցած էին իրարու վիշտերը։ Բայց զանոնք չնշմարելու ձեւեր կ'առնէին, այդ մասին ո՛ւ եւ է ակնարկութիւն չընէին։ Ամէն տարւոյ հրաւիրեալները հիմա զարմանք կը յայտնեն անշուշտ, այս տարի հրաւէր սատցած չըլլալուն համար, իսկ մենք ալ զանոնք չընդունելու ցաւը չենք զգար մինչ։

Դլխի ցնցումներով միայն պատասխանեց Արման, բան մը՝ որուն նշանակութիւնը տարակուսելի էր։ Բայց դիւրաւ կը նշմարուէր թէ այդ առաջարկը խանդավառ ընդունելութիւն մը չէր գտած ամուսնին կողմէ։ Մինա պարտուած չհամարեց ինքզինքը, ու քաղցր թախանձանքով մը յարեց.

— Սկզբան, օտարականներու ներկայութիւնը թերեւս տաղտկացնէ ձեզ, բայց յետոյ կը վարժուիք ու ձեր մտազբաղութիւնները կը ցրուին։

Կոմսուհին, մինչեւ այն տեսն, այդօրինակ ուղղակի ակնարկութիւն մը չէր ըրած Արմանի բարոյական վիճակին։ Լռելեայն հասկցած էին իրարու վիշտերը։ Բայց զանոնք չնշմարելու ձեւեր կ'առնէին, այդ մասին ո՛ւ եւ է ակնարկութիւն չընէին։

Վերջապէ՞ս, Աստուա՜ծ իմ, փարատեցաւ սոսկալի մղձաւանջը, ցրուեցաւ արհաւիրքը. կ'ապրէր, հոն էր. . . հիմա կը տեսնէի զայն։ Բանալին վերարին ճըռընչեց, դուռը բացուեցաւ զգոյշ ձեռքէ մը, լուսոյ չարաւիղ մը ողողուեցաւ սանդուղին վրայ։ Արդեօք խնդ էի դարձած։ Անորոշ կերպով լուսաւորուած օձիքները վեր դարձած վերարկուով մարդ մը տեսայ։ Նախ եւ առաջ քան մը չհասկցայ։ խաւարեալ հոգիս մեկնած առաջին աղաղակը սիրուհիս ուղղուեցաւ.

«— Մեռած չէ՞, ըսէք, մեռած չէ՞։»

Մարդը գլուխը դարձուց։ Ես ճանչցայ, բարեկամս Բօլ Վեռնէն էր։ Այն տեսն ամէն ինչ հասկցայ։ Մատներս կը գալարուէին իր ուսին վրայ։ կակազելի.

« — Թշուառական՝ թշուառական՝ դեռնիկ։

Ան աւելի զօրաւոր, զիս ուժգնութեամբ մէկ կողմ հրեց եւ սլացաւ սանդուղին վրայ։ Ենոր հետեւելու վրայ էի. ձեռք մը զիս կեցուց։ Կինս էր, երեւակայածիս պէս աչքերը տակաւին երազով լեցուն, մազերը քակած, գիշերոց մը հագած, որ մինչեւ մերկ ոտքերը կը հասնէր։ Ա՜հ, գաղտնի արարած, որ ամբողջ իրիկունը իր սիրոյը խենթեցուց զիս, դուռին առջեւ մեռցնելու սատիճան, մինչ ինք . . . գո՜ռ։ Կատաղութիւն մը զիս բռնեց։ վրէժխնդիր ըլլալու, մարդասպանութիւն մը ը՞ներս. սպանելու պէտք մը զգացի։ Ուժգնօրէն ուսերէն բռնեցի կինս եւ հրեցի։ Սուր աղաղակով մը ինկաւ, ձեռքերը դէմի առաջ։ Աստիճանէ աստիճան անոր գլուխը կը դիմէի։ Սանդուղին աստիճաններուն կէսին հասնելուն՝ կրցաւ մէկ ձեռքով բռնել սանդուղին բազրիքը, եւ հոգեսպառ, դժան, ծունկերու վրայ ելլել փորձել։

Երկվայրկեանի մը մէջ ես անոր քովն էի. բռնեցի իր սեղմած մատները, եւ զանոնք փայտէ ձողերէն բաժնեցի։ Օրհասականի նայուածք մը նետեց ինծի, գլուխը դարձուցի եւ անխղճաբար, վերջանին վար հրեցի։ Այս անգամ աւելի չուտ մինչեւ վար սահեցաւ։ Մեռած, կը լուսը չլսէինք։ Սոսկալի կերպով։

Եւ անուսիկ ինչո՞ւ համար ես իբր մարդասպան մը ամբաստանուելով ձերբակալուած կի, բայց զիս թողուին։ Իրաւունք ունի։

Մենք մէկը հարցուց.

—Իսկ ձեր բարեկա՞մը, Բօլ Վէռնէն։

—Մենամարտի մէջ սպանեցի զայն, պատասխանեց պարարիւնութեամբ։ Յետոյ բռնեց իր մենակեցի տեղը, եւ մեքենական ձայնով մը հրամայեց.

—Կարա՛ն, ապօէնթ մը։

Թարգմ. Մ. Մ.

ԼԵՋՈՒՍԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՐՑՈՒՄ ՄԸ

ՅՈՎՀ. ԳԱԶԱՆՃԵԱՆԻՆ

Մինչ հետաքրքրութեամբ կարդացած ենք ձեր լեզուաբանական ուսումնասիրութեանց հետ՝ նոյն նիւթին չուրջը դարձող քննադատութիւններն ալ, որոնցմով մատանանած էք, լրագրական հրապարակի վրայ նոյն իսկ սովորական դարձած աղաղակներ ու սխալներ։ Եւ այս արարք նախանձախնդրութենէն քաջալերուած է որ կը համարձակինք քանի մը կարճ հարցումներ ուղղել ձեզի, — մըն ալ, մըն էր, մըն էի, մըն է եւ այլ նման ձեւերուն նկատմամբ, զորս ոչ մէկ ապացոյցով կրցած ենք հաստատել՝ իրենց բուն կազմութեան հետ, մ'ալ, մ'էր, մ'էի մ'է եւայլն։ Որովհետեւ ո՛ւ եւ է չքմեղանք կարելի չէ եղած ճարել, յաւելուածական սա անիմաստ ն տառին ներթիւն չընելով։ Ուստի կնոջը այդ խօսքերը լսելով, Արման կարմրեցաւ եւ իր պրպտող աչքերը յառեցան կոմսուհիին աչքերուն վրայ։ Մինա հանդարտօրէն ընդունեց այդ նայուածքը։ Բնաւ վախ չէր զգար, ինքզինքը մեղադրելու ոչինչ ունենալուն համար։ Ընդհակառակը, Արման չատ լաւ կը զգար իր պարտականութեան համար ըրած զոհողութիւնը, հետեւաբար կը վախնար ո՛ւ է բացատրութենէ։ Երկուքն ալ անժխտելի փաստեր կրնային առաջ բերել։ Անոնցմէ մէկը կրնար ըսել. ամէն բանի հանդուրժեցի ձեր սիրոյն համար։ Միւսը. ամէն բան զոհեցի ձեր հանգստութեան։ Աւա՜ղ, այդքան անթերի մատդրութիւններ ունենալով հանդերձ, երկուքն ալ չատ դժբաղդ ըրած էին ինքզինքին։ Միայն թէ միասին կը քաշկրտէին իրենց չղթան, թէեւ ամէն երեւոյթ փրկուած ըլլար։

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (102)

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՍԷՐ

Ժ.

Սակայն կոմսուհին լուր առած էր Լիւսիէն։ Իր խոստման համաձայն, մանկամարդ աղջիկը նամակ գրած էր։ Սկսվարա կը գտնուէր ան, Միս Կրիֆիթի ընտանիքին քով։ Նկեղեցական հովիւին մօտ գտած պարզ ու սիրալիր ընդունելութիւնը մեծապէս յուսած էր զինքը։ Միս Կրիֆիթի ամէնէն փոքր քոյրը շատ կը սիրէր, ու կը խորհէր փոքր ընտանիքի մը գնել, ու տանն մը ապրիլ այդ բարի մարդոց մօտ։ Անխանդ Կրիֆիթի հետ պատրաստներ կը կատարէր լերան վրայ։ իր աչքերը չէին յոգնեար լեռներու չքեղ տեսարանին ու ցաներով ծածկուած ըլուրներու պարզած հեռանկարներուն առջեւ։ Այդ հանդարտիկ կեանքին մէջ ուղղակի մը գտած էր, բայց ո՛չ մոռացում, այնպէս որ կը խոստովանէր երջանիկ ըլլալը։

Լիւսիի նամակը կարդացած տեսն կոմսուհին չկրցաւ իր արցունքները զսպել։ Ի՞նչ տարբերութիւն Լիւսիի սիրելու եղանակին եւ իրենինին միջեւ։ Հեռացումը, նոր հորիզոնի մը հայեցողութիւնը բաւ եղած էին ամիսկան հանդարտութիւն մը ընծայելու մանկամարդ աղջկան։ Ընդհակառակը, ինք միշտ մտահոգ, ուրիշ բաներ ուշադրութիւն չէր դարձներ։ Ի՞նչ տեսարան կրնար ցրուել իր մասխոնութիւնը, ի՞նչ միջավայր կրնար մոռացում պարգեւել իրեն, իր վրայ ինչ կատացնող անձկութիւնը չդացնելու համար։ Ո՞վ գիտէ, Լիւսի մէկ քանի տարիէն կամ թերեւս ամիսէն, ամէն ինչ մոռնար եւ նոր սիրոյ մը առջեւ բանար իր սիրտը, ուրիշ մարդու մը նուիրելով զայն։ Բայց, իրեն, կամաւորին համար վերջին սէրն էր Արմանի նկատմամբ զգացածը. այնուհեւ դերեղմանը միայն կար։

Մինա պատուեց այդ նամակը, որ խուսված ու զայրացուցած էր զինքը. կարծես թէ նախանձի զգացում մը արթնցած էր իր մէջ, երիտասարդութեան կողմէ ցոյց արուած այդ միամիտ անտարբերութեան նկատմամբ։ Բայց պատուելէն յետոյ ցաւեցաւ ըրածին վրայ։ Խորհեցաւ թէ աւելի լաւ ըրած կ'ըլլար՝ այդ նամակը դիմամբ մոռնալով սեղանի մը վրայ, որպէս զի զայն կարդալու առիթ ընծայէր Արմանի։ Իր տառապանքին եւ Լիւսիի հանդարտ տխրութեան միջեւ եղած բաղդատութիւն մը, որ անխուսափելի էր, փրկարար պիտի դառնար Արմանի համար։ Այս վերջինը նորէն պիտի առառապէր, բայց իր վերջին խարտեաշ մազերուն մէջ։

Ամէն տեսակ նշմարեցի իր կարմիր այտերը, պայծառ աչքերը. իր ջղային շարժումները։

«—Ի՜հ լա՛ւ. ես ալ քեզի հետ պիտի մնամ,» ըսի բոլորովին մատանի։

Շնորհալից կերպով բողոքեց. իս այս հանոյքէն զրկել չէր ուզեր, հօրեղբօրորդիներս շատ պիտի նեղանային եւ այս տէնը աննշան ղղացաւութեան մը համար էր։ Կը մտածէի թէ անմիջապէս վրայ պիտի նստէր կրակին առնիւնը, ապա կանուխ մը պիտի պառկէր, եւ վաղը չպիտի երեւէր այլեւս։ Այնքան ընդդիմացաւ որ վերջապէս թատրոն գացի մենակ։

«—Բայց, ըսի, մինակ մի մնար, եւ քովդ պահէ սպասուհին, մինչեւ որ ես վերադառնամ։»

Խնդալ սկսաւ։

«—Պէտք չկայ սպասուհին տրթնցնել այսքան թեթեւ անհանգստութեան մը համար։ Խե՜ղճ սպասուհին. այդպէս չպիտի ընեմ։»

«—Դուն պիտի սիպուհս ելլել դուռը բանալու համար։ Եկու տես որ դուռին երկրորդ բանալին ալ կրանցուցիր այսօր։»

«—Այո՛, շատ ձախող բան մը եղաւ, յարեց, բայց ես դուռը պիտի բանամ, հանգիստ եղիր... Դուն կէս գիշերին չպիտի վերադառնաս։»

«—Այո՛, կէս գիշերին։»

Ան ըսելով Թիկնաթոռի մը վրայ տարածուեցաւ, գլուխը կրկնոցով մը ծածկած։ Դրկեցի զայն եւ մեկնեցայ։

Երբ Օրէբա հասայ, հօրեղբօրորդիներս օթեակին մէջ ինծի կը սպասէին։ Ուշ մնալու յանցանքս կնոջս վերագրեցի։ Պատրուակ մը կարծեցին։ Հասկցայ որ եթէ ես ալ չերթայի, շատ պիտի վնասուէի զանոնք։ Այլիս, իրաւունք ունէր, սիրուն կինս։ Առաջին տարուանէն վերջ նշմարեցի որ Բօլին տեղը պարապ կը մնար։

«—Բօլը չի՞ գար։

«—Ո՛չ, մեղի գրած էր թէ կարեւոր գործ մը արդելք եղած է —եւ հօրեղբօրս որդին աւելցուց չարութեամբ— կարծեմ թէ պարզապէս սրտի գործ մըն է խեղկատակ Բօլին այս ըրածը։

Տրամեցայ իմ բարեկամիս բացակայութեան վրայ։ Սքանչելի երիտասարդ մըն էր Բօլ. սատակ մը, մոլի կենցաղասէր մը բայց զուարթ, հանճարեղ եւ զբօսցուցիչ։ Օրերուն լաւ երգուած ու պարերը ընիր էին, որանց՝ չքեղ. սակայն ես չէի զուարճանար. կինս տունը ձգած ըլլալուս խայթով սիրտս խոցուած էր. ինչ կ'ընէր ան, խեղճ սիրունիկը, տրտմագին, մեր փոքրիկ բնակարանին մէջ առանձին մնացած։ Ի՞նչ անձնասիրութիւն էր իմս։ Երկրորդ արարուածին ալեւս չկեցայ։ Հօրեղբօրորդիներէս հրաման առնելով, ճամպարանքով տուն հասայ։ Ասիկա այն պահն է, երբ երեկոյեան Բարիզը կ'ոգեւորուի, կը վրդովի, կը թընդայ։ Սրճարանները փողփղելով իրենց կրակի եռաներ, կը սփռէին մայթին վրայ մարդոց ամբոխ մը. փայլուն արդուզարդերով կիներ կ'անցնէին։ Եղկ օրը գարեջուր եւ սնգայր կը բուրէր։

Այս վատառողջ կեանքին, անընական հաճոյքներուն, կեղծ ծիծաղին չօլոփումը իմ մէջս արթնցուց ընտանեկան յարկին սէրը։

Զուարճալի տեսիլներ կը տարուբերուէին իմ լիշողութեանս մէջ։ Կ'երեւակայէի կնոջս մէկ

կարդան ի նոսա, եւ զերկնայնոյն մի բան մի ՊՀԼՈՒԵ կը անուանեն մանկան փրկութիւնեան, բայց եւ վերջանալիութիւնն տիրոջ։ Այր այս դատարանին փրկիչք փնտռեալ կոչ մի ի մեզ, զի մի ենդորով մի անգամ ի ցանկանալ կրկին ի դատ ի ներքոյ ամենայն ազգաց։ Ամենայն ազգաց։ Ամենայն ազգաց։

պատահեցաւ։ Կրակը որ քաղաքին հարաւային կողմէն սկսած էր, ամբողջ քաղաքը մոխիր դարձուց եւ Զիքակօ դեռն ալ անցնելով հիւսիսային մասն ալ քանդեց։ Այդ հրդեհէն 17,000 չէնքեր այրեցան, հարիւր հազար հոգի անպատսպար մնացին եւ երկու հարիւր հոգի այրեցան։ Ամբողջ վնասը երկու հարիւր միլիոն տոլար էր։

—Մանրապէս վիրաւորուածներէն հարիւր յիսուներեքը հոգի հիւանդանոց կը գտնուին. ասոնց հազիւ կէսը կարելի պիտի ըլլայ ազատել։ Կ'ենթադրուի թէ տակաւին դիակներ կան փլատակներուն տակ։

—Ամբողջ հիւսիսային Ամերիկայի մէջ մեծ վիշտ առաջ բերաւ ազատալի հրդեհը։ Թերթերը սիւնակներով տեղեկութիւններ կը հաղորդեն։

—Իրօքաւոր թատրոնին չինութեան համար 210,000 անգլիական ոսկի ծախսուած էր։

—Հրդեհին սկզբնապատճառին համար թէեւ զանազան կարծիքներ կան, սակայն ազատողները կ'ըսեն թէ ելեկտրական թելերը թատերաբեմին վարագոյրներուն եւալն դպած են, ուրկէ սկսած է հրդեհը։ Ամրկա ալ պատահեր է թատերաբեմին վրայ լուսնի լոյս առաջ բերաւելու միջոցին։ Կրակը սկսածին պէս աշխատաւեր է վարագոյրը իջեցնել, սակայն օդին հոսանքը որ նոյն միջոցին փչած հովէն աւելի սաստկացած էր, արգելք եղեր է վարագոյրը բոլորովին իջուցաւելուն։ Այդ պահուն դերասանները եւայլն ինքզինքնին ազատելու համար թատերասրահը նետուեր են, չկրնալով մարել հրդեհը։ Ամբողջ ազէաը տասը վայրկեան տեւեր է։

—Դերասանները, երկուէ սեռէ երկու հարիւր քառասուն հոգի, ազատուած են՝ գրեթէ կիսամերկ դուրս նետուելով ետեւի դուռնէն։

—Տասը–ռասնրէնիգ չարագործներ ոբոնք զոհերը կողոպտել կ'ուզէին, ձերբակալուեր են։

Վիէննա.— Քաղաքապետ Տքդ. Լուէգերը այդ ազէաը իմանալուն պէս ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Զիքակոյի քաղաքապետին։

Ուաշինկթըն.— Նախագահ Պ. Ռուզվէլթ հեռագիր մը ուղղելով Զիքակօ, ցաւակցութիւն յայտնեց մարդկային այդքան բազմաթիւ զոհեր պատահելուն համար։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բարիզ, 3 յուն.— Բոլոր վերհապետները ցաւակցական հեռագիրներ ուղղեցին Պ. Ռուզվէլթի։

Զիքակօ.— Այսօր սկսաւ թաղումը կատարուիլ Իրօքաւոր թատրոնի հրկիզեալներուն։ Բոլոր վոնառատուները գոց են սուգի համար։

— Գերմանիոյ կայսրը հեռագիր մը ուղղեց նախագահ Ռուզվէլթի, իր ցաւակցութիւնը եւ համակրական զգացումները յայտնելով Զիքակոյի աղէտին առթիւ։

Ուաշինկթըն.— Զիքակոյի հրկիզեալ թատրոնին ելեկտրական պաշտօնեան ձերբակալուեցաւ։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի առաջին աստիճան տրուեցաւ Կայս. Պալատան ծառայութեանց քարտուղարներէնՀաճի Ա-բրիք պէյի։ Իւլայի երկրորդ աստիճան՝ Բ. Դրան ծառայութեանց պաշտօնեայ Սալահէտտին պէյի։ Միւթէֆիզի աստիճան՝ մաքսային վերահսկութեան «Այնէլ»ի տեսուչ Ինան պէյի։

—Իզմիրի գաւառին Գանարէ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Գարա Աղաճի նախորդ գայմագամ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆ.։

—Ականակուռ Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ կայսերազուն իշխան Ճէմալէտտին էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Ցունատանի Թագաւորին Անգիքրիք զբօսանաւին հրամանատար գնդապետ Պ. Ռուսուրիսի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ փաշաներու վարչութեան պաշտօնեաներէն Պ. Կիւրգաչ Ռիւնէի։

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ անգլիական հպատակ Բէդրօսքիւօ իշխանին կնոջ։

—Արհեստի չքաղրամ՝ կայսերազուն իշխան Մէհմա էֆ.ի կնոջը։ Լիազաթի արծաթ չքաղրամ՝ Ամասիոյ գաւառին կառավարիչ օգնական Նաղաբէթ էֆ ի. Արհեստի չքաղրամ՝ արուեստագէտ Պ. Լիոնիատսի։

ՐՈՒՄԵԼԻԻ ՆԱՀԱՆԴՆԵՐԸ. — Օրը գաւառակին գիւղերուն պուլկար ժողովուրդէն ոմանք որ աւազակներուն միացած էին, ղղջալով կայս. զթութեան դիմած եւ իրենց գիւղերը վերադարձած են։

—Շաւէացի դեր–գնդապետ Լանտրոպպէյ որ Դոսովոյի նահանգին ոստիկան–գնդուարները կազմակերպելու պաշտօնի, Սկիպ ժամեր է։

— Երկաթուղիներու ընդհանուր քննիչ Ֆէրիդ Սիւլէյման փաշա Տրամ ժամեր է։

—Դոսովոյի կուսակալութիւնը ծանոյց նահանգին ամէն կողմերը որ տեղական պաշտօնեաները կատարեալ արդարութեամբ պաշտօնավարեն, բոլոր հպատակներուն անդորրութեանը ու երջանկութեանը աշխատին եւ որչեալ ժամանակին իրենց պաշտօնին գլուխը գտնուին, վասն զի հակառակ պարագային օրինական պարժիներու պիտի ենթարկուին։

—Դոսովոյի Իշթիպ գաւառակին Թուզքէրշէ ու Բարնիչէ գիւղերուն մէջ աւազակներու հետ կատարուած ընդհարումներու ատեն այրած տասնըչորս տուներ վերաշինուեր ու աէրերուն յանձնուեր են։

— Սէրֆիչէէն կը գրեն թէ դեկտ. 1 սկիզբներէն ի վեր տասնչորս աւազակներ որոնց մէջ կան անցեալները անձնատուր եղած հելենացի Դարագիցոյի ընկերները, իրենց զէնքերովը անձնատուր եղեր են տեղական կառավարութեան։

Զիէնի ՓԱՇԱ, առեւարական եւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարը, տակաւին ապաքինած չըլլալով, չկրցաւ ներկայ գտնուիլ նախարարաց Խորհուրդին երեկուան նիստին։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Գերմանիոյ դեսպանը, երէկ առաւ, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիք փաշայի ապարանքը երթալով տեսակցեցաւ Ն. Վսեմութեան հետ։

— Պուլկարական գործակատար Պ. Նաչէվիչ, շաբաթ օրը, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ–Եպարքոսին հետ։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷՅԻ վարչութիւնը, կ'ըսէ Իգսամ, կը խորհրդակցի տասնական փարա գլուխ մը ընել՝ շոգենաւի տոմակներուն վրայ։

—Շերքէթի Խայրիէի վարչական Խորհուրդն անդամ անուանուեցաւ հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան վիճակագրութեանց տնօրէն Ռոպէր էֆ. Եսզէնեան։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԻ ՏՈՒՐՔԸ աւելցնելու համար Բ. Դրան մէջ կազմուած յանձնաժողովը, ինչպէս ծանուցուեցաւ, օրինագիծ մը պատրաստած է։ Այդ առթիւ գրուած էր Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդը՝ ծրագիր մը պատրաստել՝ նոյն օրինագիծին նշանակած փոփոխութիւնները հաշուելու դասակարգութեան օրէնքին սահմանած արամադրութիւններուն՝ դրոշմի տուրքին եւ դրամական տուգանքներու գանձմանը համար։ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդը յարմար դատելով այդ մասին կարծիքը առնել դրոշմթուղթի գործերու մասնագէտի մը, որոշեց Ֆրանսայի եւմտական նախարարութեան դրոշմթուղթի ճիւղին տնօրէն Պ. Մորիս Ժաբլէլին կ. Պոլիս հրաւիրել, վասն զի այդ գործողութեանց համար մասնագիտութիւն ունի եւ միանգամայն հրատարակութիւններ ալ լրած է։

ԱԹԷՆԻի անգլիական դեսպանը որ Մատիսի դեսպան կարգուած է, Աթէնքին մեկնած ըլլալով, տեղւոյն դեսպանական մարմնոյն երէց անդամը եղած է օսմ. դեսպան Բիֆաթ պէյ։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարարութիւնը տեղեկութիւն առաւ թէ Մեհիտիէ յածաւորաքը որ Ֆէլատէլֆիոյ մէջ կը շինուի, յունուարի վերջերը պիտի կրնայ մամայ ելլել դէպ ի կ. Պոլիս։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպանատան զինուորական կցորդ կարգուեցաւ հարիւրապետ Ֆէթհուլլահ խան շրջանաւարտ Սէն–Սիրի։

ՊԷԼՃԻՐՔՍՅԻ դեսպանատունը հրաւիրեց Բ. Դուռը՝ մասնակցիլ 1905ին Լիէժի մէջ բացուելիք միջազգային արուեստահանդէսին։

ՊԱՇՏՕՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.— Մալիւմաթ կ'իմանայ թէ Իզմիրի գաւառին Գանարէ գաւառակին գայմագամ Ադիլ էֆ. պաշտօնանկ եղած է՝ գանձումներու մասին թոյլ տրուած եւ ուրիշ անկանոնութիւններ գործած ըլլալուն համար։

ՄԹԵՐԱՆՈՑՆԵՐ. — Կ. Պոլսոյ մէջ քարիւղի եւ պէնզինի համար դա դամ մթերանոցներ պիտի շինուին։

ՌԷՕՆԿԷՆԵԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ. — Կ. Պոլսոյ, Իզմիրի, Պէրութի, Հայֆայի, Սելանիկի եւ ուրիշ տեղերու մաքսատանց համար Ռէօնկէնեան գործիքներ պիտի գնուին։

ԵՐԹՈՂՈՒԼ գաւառին նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Բահի փաշայի տարեական 1200 ղրշ. յատկացուեցաւ իբրեւ անպաշտօն վիճակի թոշակ։

«ԱԶՈՎ» լոգենաւը խրած տեղէն ազատուած ըլլալով. երէկ Անատոլը Հիսարէն նուագիքներով նաւահանդիստ տարուեցաւ եւ այս առաւ՝ Ոսկեղ[illegible] ընդհարման պատճառած վնասները նորոգելու համար։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՈՐԹԱՏՈՒՆԿՆԵՐՈՎ ալգի առաջ բերելու եւ նոյն որթատունկերը պատուաստելու եւ խնամելու կարող այգեպաններ հասցնելու համար, Դըզըլ Թօփրագի պատուասի գործնական վարժարանին մէջ 8 ղր. օրականով եւ երկու տարի պայմանաժամով ամէն տարի այգեպաններ կ'ընդունուին։ Այս տարի ալ յառաջիկայ մարտ 1ին այդ գործնական վարժարանը պիտի սկսուի, եւ պէտք կայ տասը այգեպանի նոյն պայմաններով։ Ուսման անառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան ղեկուցման վրայ կը ծանուցուի թէ՝ Կ. Պոլսոյ շրջականերու այգեպաններէն եւ այգեպանութիւնը ոչ վիրաւորող այգեգործի զուտակներէն փոփոքողները պէտք է առ առաւելն մինչեւ փետրուարի վերջը դիմեն նոյն վարժարանը, եւ իրենց անունը արձանագրել տան։

ԻԶՄԻՐԻ շրջականները, անցեալները տեղացած անձրեւներէն, երեք տուներ փլեր են, բայց մարդու կորուստ չէ պատահած։

ԼՅՏԻՐՆԷՅԻ մէջ ձմեռը սկսած է։ Անցեալ երկուշաբթի գիշեր բաւական ձիւն տեղացեր է եւ մինչեւ հիմա ընդհատգար կը շարունակէ։

ՏԻՍԱՐԼԻԲԻՐի մէջ ուրբաթ օրը աղքատ քիւրտերէն երկու հոգի քոլէրայէ բռնուելով, մէկը մեռեր է։

ԱՆՇԹԱՊի մէջ տասնըչորս օրէ ի վեր քոլէրայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— դեկտ. 13էն 19 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 226. որոնց 147ը Իսլամ (60 այր, 57 կին), 59 քրիստոնեայ (31 այր, 28 կին) եւ 20 հրեայ (10 այր, 10 կին)։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.— Լնտեքանտաս Ռումեն կ'ըսէ թէ դեկտ. 6ին Բլօսթէնֆէլի շրջանակի պուլկարական սահմանագլուխի ռումանական ջնարէն տասնապետ Բաբա Բոնսթանթէն եւ Նիկոլցա Նիքոլայէ զինուորը սահմանագլուխը կ'անցնին Ալի Ֆարա գիւղը երթալու համար։ Իրիկուան վերադառնալուն յարձակում կը կրեն պուլկար աւազակներու խմբի մը կողմէ, եւ կը կողոպտուին։ Տասնապետը այնքան ծանր վէրքեր կ'ստանայ որ մէկ քանի ժամ ետքը կը մեռնի Սիլիսթրէի հիւանդանոցին մէջ, ուր փոխադրած էին պուլկար իշխանութիւնները։ Իսկ զինուոր Նիկոլցա անդթօրէն խոշտանգուեր է. բայց կրցեր է աւազակներուն մասին մէկ քանի յայտարարութիւններ տալ, այնպէս որ պուլկար իշխանութիւնները կը սկսին հետապնդել անոնց։ Պուլկարիոյ արտաքին գործոց նախարարը տեղեկացուցեր է Սոֆիոյի ռումանական հիւպատոսին թէ աւազակները ձերբակալուած են եւ պիտի դատուին։

ՈՂՋ ԱՅՐԱԾ.— Գարակէօմրիւկի մէջ ծովային պաշտօնարանին քարտուղարութիւն Ահմէտ էֆ. ժամանակ մը ի վեր հիւանդ էր եւ միանգամայն լուսնտ։ Երէկ տանը մէջ առանձին գտնուած ատեն լուսնտութեան տագնապի մը ենթարկուելով կրակարանին մէջ ինկաւ եւ մարմնոյն գանազան մասերը այրած ըլլալով քիչ ետքը մեռաւ։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Եէնի մահալէէի Բանաւոթ. երէկ, Շերքէթի 45 թիւ շրջանուին մէջ յանկարծական եղաւ՝ սրտի կաթուածէ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻՆ Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի ճիւղերը գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի։

ԲՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷի Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Բերայի գրասենեակները գոց պիտի ըլլան յառաջիկայ հինգշաբթի։

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱ.

ՄԻԱՑՈՒՄ ՕՍՄ. ՓՈՓՈԽԵԱԼ ՊԱՐՏԻ
Երկաթուղիի պարապուղներու կցրօճի թերթին անջատումը

Օսմ. Կայս. Պանքան, Ղալաթիոյ մէջ, սովորական ամէն օր պիտի ընդունի, բաց ի ուրբաթէ, ժամ 10էն մինչեւ իրիկուան ժամ 3, իրեն ներկայացուելիք երկաթուղիի պարապուղթերը՝ կարօնի թերթին անջատման եւ երկու ֆր. փոխարժէքին գանձման համար։ Այդ պարապուղթերուն հետ պէտք է ներկայացուին թուագրեալ պարտրոներ, կրկին օրինակ եւ կարելի եղած ճշդութեամբ պատրաստուած։ Անընթռնելի կամ ուրբուած ու նորէն գրուած թուանշաններ պարունակող պարտրոները պիտի մերժուին։ Պարտրոները պէտք է թուական ուներնան եւ օրինաւոր կերպով ստորագրուած ըլլան։ Հասցէին հետ պէտք է պարունակեն նաեւ ներկայացնողին անունը ու մականունը։ Պանքան ներկայացնողներուն արամադրութեանը տակ կը դնէ պարտրոյի օրինակներ։ Պաշտօնեաները պիտի պատասխան պարտրան, երբ ներկայացնող կարող չըլլայ։ Պարապուղթերու յանձնումին փոխարէն պանքան անուանական ստացագիր մը պիտի տայ՝ ցոյց տուող այն պայմանաժամը որում միջոցին Պանքան պիտի կատարէ ներքին գործողութիւնները ու ճշդումը։ Այդ ճշդումը կատարուելէ յետոյ իրենց տէրերուն սովորական պայմաններով ետ պիտի տրուին այն պարապուղթերը որոնք վիճակահանութենէ չտեսած են եւ կամ անվաւեր։ Որոշուած պայմանաժամը աւարտելէն ետքը Պանքան այդ ստացագիրները ներկայացնողներուն արամադրութեանը տակ պիտի դնէ երկաթուղիի պարապուղթերը՝ կարօնի թերթը անջատուած, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր պարապուղթի համար երկու ֆր.ի փոխարժէքը։

* * *

Ա. Զ. Դ.

Հարիւրին չորս տոկոսով «Բրիտիշ Թոմաքս» ասոր. պարտթուղթ ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտթուղթերուն թիւ 10 կարօններ որոնց վճարման պայմանաժամն էր 1898 փետրուար, մինչեւ 1904 փետրուար 1/14 երթէ չներկայացուին, անվաւեր պիտի նկատուին։

31 դեկտ. 1903 2—12

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. — Ամերիկեան որթատունկ ձեռք բերել փափաքողները պէտք է ներկայ դնեն. ամսոյ 12ն սկսեալ մինչեւ յառաջիկայ փետրվարի վերջը (Հ. Տ.) դիմեն Պ. Էքէրլէնի, որ տնօրէնն է Դըզըլ Թօփրագի եւ Իրենքէօյի մինչեւ գտնուած որթատունկի պատուասման վարժարանին։ Այս որթատունկերը մինչեւ 5000 հատ ձրի կը տրուին, նախորդ տարիներու նման։ Հետեւարար պէտք ունեցողները հարկ է որ իրենց խնդրանքը ընեն անմիջապէս, որովհետեւ մինչեւ առ առաւելն փետրվարի վերջը որոշեալ պայմանաժամէն ետքը եղած ո եւ է խնդրանք նկատողութեան չպիտի առնուի։

ՐՈՒԲԷՆ. ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ
13/26 դեկտ. 1903 6 - 8

Ցանկանարեցի իմ հիւանդներուս ամենքիւրեցեանին հետեւանքը եղող սասիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Քրանտորֆի հանքային ջուր, եւ լուացքոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՌԹ. ՍՊԷՔՈՒԼԻՍ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. Պատրիարքը չաթաթ իրիկուն Պատրիարքարանի մէջ գիշերեց եւ երէկ առաւօտ Մայր եկեղեցի իջնելով՝ նախագահեց ժամերգութեանց եւ քարոզ խօսեցաւ, շարունակելով «Հաւատով խաստովանիմ»ին մեկնութիւնը։ Ն. Սրբազնութիւնը այս անգամ իրեն ընծան առաւ Շնորհալիի դեղեցիկ աղօթքին երկրորդ տունը «Հայր երկնաւոր...» զոր լսնորէն բացատրեց հաւատացեալ ժողովրդեան։

— Կովկասի ռուս պաշտօնեաներէ ոմանք վերջերս եկեղեցական կալուածներու մասին որոշեալ վարչական օրէնքներու գործադրութեան առթիւ ամբաստանութիւններ ըրած ըլլալով Հայ եկեղեցւոյ պաշտօնէութեան դէմ, Ս. Հայրապետը հերքած է զանոնք, եւ քննիչ Յանձնաժողով մը կազմութիւնը խնդրած է ըստ օրինի, հաստատելով իր եկեղեցականութեան եւ ազգարհական հօտին օրինական զգացումները, եւ առ տեղական իշխանութիւնն հնազանդութիւնն ու հաւատարմութիւնը։ Երկանէն ալ տեղեկութիւն կուգան թէ Ս. Հայրապետին ու Սինոդին անունով ստացած դրամները, նամակատան մէջ՝ ըստ հրահանգի վար կը դրուին եւ կը յանձնուին պատկանեալ նախարարութեան գանձարանին, 1903 մայիսի օրէնքին գործադրութեան համար։

Շաւլիի թեմական դպրոցը փակուած էր։ Գիւղացիներ ճամբարին համար ալ առաջարկուեր է որ 40 աշակերտ միայն պահէ փոխանակ 250 աշակերտի։

— Հալէպի Գաւառ. Ժողովը գումարուելով, իր առաջին նիստին մէջ ընտրեր է տեղւոյն կրօն. եւ Բաղ. Ժողովները, իսկ երկրորդ նիստին մէջ առաջնորդի ընտրութիւն կատարելով առաջնորդ ընտրեր է Տ. Կարապետ Վ. Տ. Կարապետեանը։ Այս ընտրութիւնները տեղեկագրուեր են Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին ի հաստատութիւն։ Ն.Ամենապատուութիւնը այս ընտրութեան արդիւնքը տեղեկագրեր է Պարիարքարան, խնդրելով է որ նորընտիր առաջնորդին պաշտօնը հաստատող կայս. Պէրաթը ստացուելու համար հարկ եղածը գրուի դատական նախարարութեան։

— Մուշի Պատ. Փոխանորդ Տ. Դանիէլ Ծ. Վ. Գալէմքեարեան Ս. Կարապետի եւ Ս. Յովհաննու ուրբանոցները այցելեր եւ անոնց ուսումնական եւ նիւթական վիճակը քննելով խստացեր է իր քննութեան արդիւնքը հաղորդել Պարիարքարանի։

— Սվերդի օրբանոց–արհեստանոցին մէջ տղոց կողմէ բանուած դեղեցկահիւս գորգ մը Երզրումի առաջնորդ Տ. Զաւէն Վ.ի միջոցաւ Պատրիարքարան ղրկուած ըլլալով, երէկ յանձնուեցաւ Ս. Պատրիարքին։

— Կրօն. Ժողովոյ դեր–ատենապետ Տ. Վահրամ Արքեպ. բաւական ապաքինած ըլլալով, նախընթաց օր Բերա Ս. Պատրիարքին քնակարանը գնաց եւ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն. Սրբազնութեան հետ։ Իսկ Տ. Գրիգորիս Արքեպ. հիւանդ է տակաւին ու կը դարմանուի Բաւարէչէմ իր քնակարանին մէջ։

— Պիւլճիկի Գաւառ. Ժողովը նկատելով որ Տ. Մովսէս եպ. Կէօմրիւքճեանի տուած հրաժարականը զլխաւորաբար իր ծերութեան եւ յարակից թեմերը չըկրնալ այցելելուն պատճառաւ է, չէ ընդուներ այդ հրաժարականը եւ ծանուցեր է Պատրիարքարան։

— Տնտես. Խորհուրդին անցեալ ուրբաթ օրուան նիստին մէջ հետեւեալ անդրնութիւններն եղան.— 1. Ակնայ ամառոյն. տեղապահն եւ Բաղ. Ժողովը խնդրած էին յորդորել Վիճակին Բինկեան գիւղի եկեղեցւոյ սեպհական Պոլսոյ կալուածոց նորաղամ հոգաբարձութեանց անդամները՝ ստանձնելու իրենց պաշտօնը, առնելով նախորդ հոգաբարձէն հաշիւ, դրամ եւլն.։ Խորհուրդը իր անդամակիցներէն Տանիկեան էֆ.ի յանձնեց կատարել հարկ եղած բանակցութիւնը նորակազմ հոգաբարձութեան անդամոց հետ, եւ հրաւիրել որ ընդունին իրենց պաշտօնը, լոգուտ եկեղեցւոյն եւ վարժարանին։ 2. Կէտիկ Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը պէտք յայտնելով եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ կառուցուելու մէկ քանի անոնակներ, հարկ եղած արտօնութիւնը խնդրած էր։ Խորհուրդը կարեւոր համարելով նախապէս տեղական քննութեամբ մը ստուգել առաջարկեալ շինութեանն կարեւորութիւնն եւ այլ հանգամանքները, այդ աշխատութիւնը յանձնեց ատենադրութեան դիւանի տեսուչ Մկրտիչ էֆ. Մելիքեանի, անոր յայտարրին վրայ պատշաճը անօրինելու համար։ 3 Խորհուրդը ասկէ առաջ յանձնարարած էր Պոյաճըգիւղի Թաղ. Խորհրդոյ կողմէ ներկայացող անդամակցին եկեղեցւոյ մատակարարական արդի վիճակը պարզել յայտադրով մը։ Այդ յանձնարարութիւնը տակաւին կատարուած չըլլալով, Խորհուրդը որոշեց վերստին հրաւիրել Թաղ. Խորհուրդը փութացնելու նոյն յանձնարարութեան գործադրութիւնը։ 4. Կէտիկփաշայի Թաղ. Խորհուրդը արտօնութիւն խնդրած էր վաճառելու եկեղեցւոյ սեպհական իմաստիէի մէջ գտնուող մէկ գետինը եւ արդիւնքը յատկացնելու հասարակաց կալուածի մը գնման։ Խորհուրդը պաշտօն յանձնեց իր քարտուղար Լեւոն էֆ. Փիւրքճեանի՝ տեղական քննութեամբ մը ստուգել գետնին վիճակը, արդիարժէքը եւ այլ հանգամանքները, եւ յայտագրել արդիւնքը ի պարտ ու պատշաճ տնօրինութիւն։—Խորհուրդը մասնաւորապէս դրաղեցաւ Սամաթիոյ, Իզմիրի եւ Տիվրիկի ազգ. հաստատութեանց վերաբերեալ վաղգիներու հաստատի եւ այլ խնդիրներով։

Յաւով կը ծանուցանենք թէ Սէլանիկի Աւգուստի Կալուածոց Տնօրէն եւ տեղւոյն քարափին կայսերական զօմիսէր ԴՐԻԳՈՐ էֆ. ԲԱՇԱԼԵԱՆ յանկարծական եղեր է հինգշաբթի գիշեր։ Դրիգոր էֆ. նոյն իրիկունը, ընթրիքէն վերջ, Սեռոլ տր Սալոնիկ Բիւլպը կ'երթայ քաղաքապետ վիճակի մէջ. կէս գիշերին, իր տունը վերադառնալով, անհանգստութիւն մը կը զգայ, բայց մինչեւ որ բժիշկ կը հասնի՝ հոգին կ'աւանդէ։ Բժշկ–կան քննութիւնը կը հաստատէ թէ մահը սրտի կաթուածէ առաջ եկած էր։

Հանգուցեալը Սէլանիկի հայ գաղութին ամէնէն ծանօթ դէմքն էր եւ յարգուած անձ մը՝ օտարներուն առջեւ։ 65 տարեկան էր, եւ փեսայ՝ հանգուցեալ Տատեան Ներսէս պէյի։ Բաշալեան էֆ. երկար տարիներ ատենապետած էր Սէլանիկի Հոգաբարձութեան եւ դնահատելի ծառայութիւններ մատուցած։

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԻ)

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 3 յուն.— Արտաքին Գործոց Նախարարութիւնը օտար երկիրներ գտնուող ամերիկեան դեսպաններէն ոչ–պաշտօնական հանգամանքով լուրեր ստացաւ, ծանուցանող թէ եւրոպական մայրաքաղաքներու պաշտօնական շրջանակներուն մէջ սա գործիքը կը տիրէ որ Ռուսիոյ ու Ճապանի միջեւ պատերազմը կրնայ ազդուիլ։

ՀՌՈՄ.— Ճիորճաքի տ'Իդալիա կ'ըսէ թէ Դերմանիոյ կայսրը, Մրջերկրական մէջ պտոյտ կատարած ատեն, յունուարին Մէսինա պիտի այցելէ։ Այդ առթիւ Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորն ալ Սիկիլիա պիտի երթայ։

ՊՈՒԷՐԼԻՇ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ, երբ ելմացոյցին վրայ վիճաբանութիւն կը կատարուէր, ելմական նախարար Պ. Քոսթիէլօքօ յայտարարեց թէ Ռումանիոյ ելմական կացութիւնը գոհացուցիչ է եւ թէ Ռումանիա հասոյթի առաւելութիւններ ունի, որոնց վերջինն է 32 միլիոն ֆր.։ Նախարարը յարեց որ այս յառաջացումը եթէ չարունակէ, Ռումանիա Եւրոպայի ամէնէն հարուստ երկիրներէն մէկը պիտի ըլլայ։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 3 յուն.— Պ. Ռուվիէ բացարձակապէս հերքել կուտայ այն զրոյցները թէ մօտերս պիտի հրաւիրի ելմական նախարարի պաշտօնէն։

ՖՐԱՆԿՖՈՐԹ.— Ֆրանկֆուրքեր Զայթունկ կ'ըսէ թէ ընդլայնակ գործողութիւն մը պիտի կատարուի՝ ռուսական զանազան փոխառութեանց միացմանը համար, որպէսզի այդ թուղթերու աւելի ընդարձակ եղ մը արուի հրապարակի վրայ։

ԱԹԷՆՔ.— Կ'ըսուի թէ Յունաստանի ելմական նախարարը բոլորովին ետ կեցեր է արդիւնագործելէ այն քսան միլիոն ֆր.ը որ արամադրելի կը մնայ՝ մեծ տէրութեանց կողմէ երաշխաւորեալ փոխառութենէն։

ԲԷՆԹԱ.— Երեսփ. Ժողովը վաղը պիտի աւարտէ զինուորագրութեան նոր օրէնքին վիճաբանութիւնը։ Աբոնիի կոմսը եւ Պ. Քէյլոթ առաջին առթիւ պիտի վերսկսին իրենց խափանարար ընթացքը։

ԼԻԶԱՊՈՆԱ.—Բարթուկալի Խորհրդարանը բացուեցաւ։ Դահանաը կը հաստատէ մտերմական համաձայնութիւնը Անգլիոյ եւ Բարթուկալի միջեւ։

ՎԻԷՆՆԱ.— Եւրոպայի հիւսիսային եւ հարաւային կողմերը չատ ձիւն տեղացած է։ Ջերմաչափը զէրոյէն վար ութ աստիճան իջած է։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի ամէն կողմերը տիրող թանձր մշուշին յաջորդեց սաստիկ ցուրտ մը։ Բարիզի զանազան կողմերը ութ հոգի մեռան ցուրտին սառակութենէն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 20 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտ Միացեալ	Ս. Ո.	95	35 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	96	—
Ամէնէն վար գին	»	95	35
Բուլգարի երկաթուղի գոց.	ֆր.	128	—
Ամէնէն բարձր գին	»	128	12
Ամէնէն վար գին	»	127	87

ԲԱՑՈՒՄ 22 Դեկտեմբեր

Օսմ. Քոնսոլիտ Միացեալ	Ֆ. Ս.	95	35
Բուլգարի երկաթուղի	ֆր.	127	75
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Ցունական պանքա		415	—
Տէրքոյ		258	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	93
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		6	30
» ժուիսանս		1	80
» պարտաթուղթ		487	—
Քարափ Ֆ. Պոլսոյ		505	—
Թրանսվալ		105	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Եժիպտիէն		267	50
ավրիով		69	50
Անատոլիի երկաթուղի բաժնեթուղթ		12	05
« պարտաթուղթ	«	515	—

ՓՈՂԱՆԱԿԱԴԻՐ

անտան 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	ֆր.	22	87
» » » չէք	»	—	—
Գերմանիոյ անտոկոս չէք	մարկ.	18	57
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	77

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

22 ֆունտնոց	Ղրշ.	87	18
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Եոլ եմբէրիտ	»	20	—
Քրիմիզ	»	51	06
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէճիտիէ	»	—	—
Ռուպի Հնդկաստան	Օ. Ո.	5	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ, 2 Ցունուար

Անգլիական Քոնսոլիտ	87	75
Միացեալ պարտք՝ Բ. Ց	87	12
Պրոց	87	—
Օսմանեան Պանքա	12	75
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	42	—
» Մոնոբոլ	42	50
Պուլկարական 1888	93	—
Եգիպտական իւնիֆիք	102	—
Ֆօմինիա	102	—
Թրանսվալ	3	93
Այտին երկաթուղի	14	50
Փոյանակագիր	95	37 ½

ՎԻԷՆՆԱ, 2 Ցունուար

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր. 239	40
Բուվէլի երկաթուղի	» 136	50
Օսմ. Ռէժի	» —	—

ԳԵՐԼԻՆ, 2 Ցունուար

Ռուպլի	ֆր. —	—
Բուվէլի երկաթուղի	» —	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	» 104	20
Փխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	» 20	275

ՊՐԻՍԼ, 2 8 ունուար

Միացեալ պարտք	—	—
Բուվէլի երկաթուղի	—	—

ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑ 1904

ԲՈՒՍԿԱՆԻՆ ՔՐ

ՅՈԴԱՑԱՒ եւ ՅՈԴԱՏԱՊ

Ա. ՊԱՀՍՎ ԲՈՒԺՈՒՄ

ԿՕՏԻՆԱՅԻ ԸՄՊԵԼԻՈՎ

Պատրաստուած Աւստրիոյ-Հունգարիոյ կայսերական-արքայական համալսարանի տարրականներէն

Ռ. ԵՒ Ժ. ԿՕՏԻՆԱՅԻ կողմէ

Յոդատապային բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս գլխու ցաւ, ջղացաւութիւն, մկանի ցաւ, կռնակի ցաւեր եւ ծանկերու ցաւեր արմատական կերպով կը բուժուին ԿՕՏԻՆԱՅԻ դարմանով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար ներկայացուցիչ Տ. Պ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ., Գալաֆեան խան թիւ 5։

Կը գտնուի նաեւ Վիէնան Դատապետն Է.Գ.ի դեղի մթերանոցը եւ բոլոր գլխաւոր դեղարանները։

Դաւառները երեք շիշէն պակաս չի ղրկուիր

Դաւառներու համար կը փնտռուին պատուաւոր եւ գործունեայ գործակալներ, խիստ նպաստաւոր պայմաններով։

---

65 ՏԱՐՈՒԱՆ ԳԱՅՂՈՒԹԻՒՆ

Ա.Լ.ԲՈՒՄ. ՏԸ ՄԱՆՈՒ

ՏԸ ՌԻՔԼԷՍ

RICQLÈS

ՄԻԱԿ ՀՇՄԱՐԻՏ ԱԼՔՈԼ ՏԸ ՄԱՆՔ

ԸՆԴԴԷՄ ՍՐՏԻ, ԳԼԽՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆՕԹԱՐՈՂՈՒԹԵԱՆՆԵՐՈՒ

կը բուժէ նաեւ հարբու